АПРЕЛЬ
10
1939 во
№ 51 (1014)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

ПРОПАГАНДА ДЕЛӦ КОЛӦ КОТЫРТНЫ

ВКП(б) XVIII съезд—социализм всемирно-историческӧй победаяслӧн съезд. Миян страна пырис классъястӧм социалистическӧй общество стрӧитӧм завершитан да социализмсянь коммунизмӧ вочасӧ вуджан кадӧ. Тайӧ кадӧ страна пытшкӧсса миян могъясысь первой план вылӧ выступайтӧ уджалысь йӧзӧс коммунистическӧя воспитайтан мог. Сы могысь медым успешнӧя решитны тайӧ мог, сы могысь, медым плодотворнӧ уджавны да побеждайтны, миян кадръяс долженӧсь вооружитчыны марксистско-ленинскӧй теорияӧн.

Уджалысь йӧзӧс коммунистическӧя воспитайтан мог олӧмӧ пӧртӧмын Ленинско-Сталинскӧй комсомоллӧн ролыс ыджыд. Комсомол должен воспитывайтны сӧветскӧй томйӧзӧс коммунизм сямӧн. Комсомольскӧй кадръяс сійӧ мог вермасны успешнӧя пӧртны олӧмӧ сӧмын сэки найӧ кӧ кутасны пыдіа велӧдны революционнӧй теория.

Пропаганда сувтӧдӧм йылысь ВКП(б) ЦК-лӧн да ВЛКСМ ЦК-лӧн шуӧмъяс требуйтӧны торъя внимание веськӧдны руководящӧй комсомольскӧй кадръясӧс марксистско-ленинскӧя гӧтӧвитӧм вылӧ. Миянлы ӧні колӧ медводз комсомол руководящӧй кадръяслӧн велӧдчӧм.

Ми имеитам не этша пример сы йылысь, кыдзи комсомольскӧй актив босьтчис ВКП(б) история пыдіа, серьёзнӧя велӧдӧмӧ. Талун миян газетын некымын активист висьталӧны самостоятельнӧя велӧдчан асланыс опыт йылысь. Тайӧ висьтъясысь тыдалӧ, мый активлӧн тӧдчана юкӧн гӧгӧрвоис нин революционнӧй теория велӧдӧмлысь быть коланлун да велӧдчӧ.

Но миян комсомольскӧй руководящӧй работникъяс пиын эмӧсь нӧшта сэтшӧмъяс, кодъяс йӧзӧс велӧдчӧмӧ агитируйтӧмӧн, сё прӧчент вылӧ велӧдчӧмын шымыртан планъяс лӧсьӧдалӧмӧн вунӧдӧны ас йывсьыныс, оз велӧдчыны. Сідзи Устьцильма райкомолса веськӧдлысьяс Рочев, Ануфриев ёртъяс абу на босьтчылӧмаӧсь ВКП(б) история велӧдӧмӧ. Тайӧ положение терпитны позьтӧм. Руководящӧй актив должен аслас примерӧн кыпӧдны комсомолецъясӧс, том сӧветскӧй интеллигенцияӧс революционнӧй теория велӧдӧмӧ.

Марксистско-ленинскӧй теория велӧдӧмын главнӧй метод—самостоятельнӧя велӧдчӧм. Ми долженӧсь устнӧй да печатнӧй пропагандалысь став формаяс веськӧдны медводз самостоятельнӧя велӧдчысьяслы отсӧг сетӧм вылӧ.

Местаяс вылысь воӧм сигналъяс висьталӧны, мый комсомол райкомъяс абу на став комсомолецъяслы бура разъяснитӧмаӧсь пропаганда йылысь ВКП(б) ЦК-лысь да ВЛКСМ ЦК-лысь шуӧмъяс. Сідзи Деревяннӧйын (Кулӧмдін р-н), Гамын (Емдін район), Аныбын (Шойнаты район) тайӧ шуӧмъяс кузя нуӧдісны сӧмын кустовӧй комсомольскӧй собраниеяс, кодъяс вылӧ весиг уна комсомолец эз вӧвны. И абу дивӧ, мый Гамын сӧмын некымын комсомолец босьтчисны революционнӧй теория велӧдӧмӧ, а Арабачын став комсомолецсӧ, налӧн тӧдӧмлунъяс вылӧ видзӧдтӧг, котыртісны ӧти кружокӧ. Сідз-жӧ и Аныбын Литвинов нима колхозса комсомолецъясӧс котыртӧма ӧти кружокӧ, кодӧн веськӧдлӧ дзик неподготовленнӧй ёрт. Гӧгӧрвоана, мый сэні серьёзнӧй велӧдчӧм абу.

Колӧ революционнӧй теория велӧдӧмлысь коланлун разъяснитны не сӧмын собраниеяслӧн, а колӧ нуӧдны комсомолецъяс, томйӧз пӧвсын, сӧветскӧй интеллигенция пӧвсын быдлунся удж. Пропаганда делӧ колӧ котыртны.

Оз позь шуны, мый Кулӧмдін райкомолса веськӧдлысьяс колана ног занимайтчисны тайӧ делӧӧн. Найӧ лӧсьӧдалісны списокъяс, выделитісны пропагандистъясӧс, и ставсӧ тайӧ вӧчисны кабинетсянь, комсомолецъяс, томйӧз дорӧ петтӧг. И гӧгӧрвоана, мый збыль велӧдчӧм эз ло котыртӧма. Сӧмын бӧрья кадӧ найӧ кутісны тайӧ положениесӧ веськӧдны. Комсомол райкомъяс долженӧсь тырвыйӧ бергӧдчыны марксистско-ленинскӧй теория велӧдан вопросъяслань да решительнӧя перестроитны пропаганда делӧ.

Уналаын нин ӧні нуӧдӧны ВКП(б) история велӧдысьяслы отсӧг вылӧ лекцияяс, нуӧдсьӧны теоретическӧй конференцияяс, докладъяс обсуждайтӧм. Но тайӧ ставыс ёна тырмытӧм.

Меставывса сигналъяс висьталӧны, мый торъя райкомолъяс дзикӧдз эновтісны кружокъясӧн веськӧдлӧм, оз колана ног занимайтчыны сійӧ комсомолецъяс велӧдчӧмӧн, кодъяс асланыс тӧдӧмлунъяс вӧсна абу на подготовленнӧӧсь велӧдны ВКП(б) история. Тайӧ невернӧ, тайӧ положение колӧ веськӧдны.

Комсомольскӧй организацияяс ӧні торъя ыджыд внимание долженӧсь сетны комсомолецъясӧн, томйӧзӧн ВКП(б) XVIII съездлысь решениеяс, Сталин, Молотов, Жданов ёртъяслысь историческӧй докладъяс велӧдӧм вылӧ.

Том патриоткаяс, велӧдчӧй веськӧдлыны тракторӧн!

Став комсомолецъяс да комсомолкаяс дінӧ, колхозъясса, МТС-ясса да совхозъясса став томйӧз дінӧ, машинно-тракторнӧй станцияясса став томйӧз дінӧ—МТС-са да совхозъясса трактористъяслы, бригадиръяслы, механикъяслы, видзму овмӧсса став стахановецъяс да сиктса интеллигенция, механизация школаясса веськӧдлысьяс да преподавательяс дінӧ.

Дона ёртъяс!

ВКП(б) XVIII съезд вылын Сталин ёрт аслас историческӧй докладын петкӧдліс, кыдзи кык пятилетка воясӧ вежсис миян странаса видзму овмӧс.

Сталин ёрт индіс, мый: „Миян видзму овмӧс являйтчӧ, следовательно, не сӧмын медся крупнӧйӧн да механизированнӧйӧн, а значит и медся тӧварнӧй земледелиеӧн, но и медся оснащеннӧйӧн современнӧй техникаӧн, любӧй мукӧд странаса земледелие дорысь".

Сӧветскӧй Союзын сьӧкыд ӧні аддзыны сэтшӧм видзму овмӧс район, кӧні эськӧн эз вӧвны вынйӧра тракторъясӧн, комбайнъясӧн да мукӧдсельско хозяйственнӧй машинаясӧн оснаститӧм машинно-тракторнӧй станцияяс. Сӧмын ӧти моторнӧй машинаяслӧн парк составляйтӧ 800 сюрс единица сэсь! Татшӧм результатыс колхознӧй крестьянство йылысь коммунистическӧй партияӧн да сӧветскӧй правительствоӧн дугдывтӧм тӧждысьӧмлӧн.

Коммунистическӧй (большевикъяс) партиялӧн XVIII съезд наметитіс коймӧд сталинскӧй пятилеткаын видзму овмӧс водзӧ ёнмӧдӧм кузя уджъяслысь величественнӧй программа. Ми долженӧсь помавны видзму овмӧс комплекснӧя механизируйтӧм; обеспечитны социалистическӧй видзму овмӧслысь прицепнӧй машинаясын да орудиеясын полнӧй потребность, пӧртны олӧмӧ выльяс да сідз жӧ важ МТС-яс разукрупнитӧм весьтӧ 1.500 машинно-тракторнӧй станция стрӧитӧм.

Видзму овмӧслы колӧны йӧз, кодъяс бура тӧдӧны ассьыныс делӧ, совершенствоын владейтӧны тракторӧн, автомобильӧн да комбайнӧн веськӧдлан искусствоӧн.

Миян странаын тӧдсаӧсь абу этша ним славнӧй трактористкаяслӧн, шоферъяслӧн да комбайнеркаяслӧн, кодъяслысь уджсӧ, кодъяслысь искусствосӧ пасйӧма СССР Верховнӧй Сӧветса ыджыд наградаясӧн.

Уна сюрс нывбабаяс овладейтісны сложнӧй машинаясӧн и делӧ вылын петкӧдлӧны удж производительностьлысь бур образецъяс. Век жӧ, нывбаба-трактористкаяслӧн сійӧ лыд, коді эм ӧні МТС-ясын да совхозъясын, дзик абу тырмана. Нӧшта абу на быдлаын постояннӧй женскӧй тракторнӧй бригадаяс.

Комсомольскӧй организацияясса, земельнӧй органъясса уна веськӧдлысьяс, МТС-са да совхозса директоръяс оз донъявны трактористкаясӧс гӧтӧвитан, найӧс машинаяс вылӧ закрепляйтан, поощряйтан да выдвигайтан делӧлысь ыджыд государственнӧй, оборонной тӧдчанлунсӧ.

Миян большевистскӧй партиялӧн устав яснӧя определяйтӧ Ленинско-Сталинскӧй комсомоллысь государственнӧй да хозяйственнӧй областьын могъяссӧ: „Комсомольскӧй организацияяс имеитӧны паськыда водзмӧстчан право обсуждайтны да сувтӧдны соответствующӧй парторганизацияяс водзын предприятиеса, колхозса, совхозса учреждениеса уджлысь став вопросъяс, кодъяс йитчӧмаӧсь бӧръяяс удъжын тырмытӧмторъяс бырӧдан могъяскӧд да налысь удж бурмӧдӧмын, социалистическӧй ордйысьӧм да ударничество котыртӧмын, массовӧй кампаниеяс нуӧдӧмын да с. в. колана отсӧг сетан могъяскӧд".

Тайӧ означайтӧ ВЛКСМ став олӧмын да уджын коренной поворот.

Партия сетӧ комсомоллы ыджыд доверие. Ленинско-Сталинскӧй комсомол делӧ вылын должен оправдайтны аслас мам—коммунистическӧй партиялысь тайӧ довериесӧ.

Воис кад босьтчыны водзынмунысь томйӧзысь трактористкаясӧс массӧвӧя гӧтӧвитӧмӧ. Тайӧ во пом кежлас нин миян видзму овмӧс должен получитны не этшаджык 100.000 трактористкаысь.

Ми чукӧстчам став комсомолецъяс да комсомолкаяс дінӧ, став колхознӧй томйӧз дінӧ, тіян дінӧ, механикъяс, МТС-са да совхозса директор ёртъяс: вылӧджык кыпӧдӧ нывбаба-трактористкаясӧс гӧтӧвитӧмын коймӧд сталинскӧй пятилетка нима социалистическӧй ордйысьӧмлысь знамя! Вӧчӧ став коланасӧ, медым производствоысь ордӧчытӧг велӧдны том нывбабаясӧс веськӧдлыны тракторӧн.

Миян странаын имеитсьӧ 6 сюрс саяс машинно-тракторнӧй станция. Быд МТС гӧтӧвитас кӧ 20 трактористкаӧс, то социалистическӧй видзму овмӧс получитас нин 100.000 унджык выль машиноводительӧс.

Миян эм видзму овмӧс механизируйтан 400 школа, но нывбабаяс наын зэв на этша, сійӧс волӧ лэдзны оз позь.

Быд МТС имеитӧ ӧти-кык механикӧс, некымын дас бригадирӧс. Быд школаын эмӧсь высококвалифицированнӧй преподавательяс. Сійӧ—йӧз, кодъяс имеитӧны ыджыд опыт машинно-тракторнӧй паркъяс эксплоатируйтӧм кузя. Налӧн опыт да тӧдӧмлунъяс долженӧсь лоны нывбаба томйӧз паськыд массалӧн достояниеӧн.

Миян рӧдиналӧн том патриоткаяс, велӧдчӧй веськӧдлыны тракторӧн! Помнитӧй, мый, трактор вылын уджалӧмӧн, ми отсалам ёнмӧдны миян социалистическӧй рӧдиналысь оборонной вынйӧрсӧ. Сійӧ часӧ, кор миян верӧсъяс да вокъяс вежасны трактор танк вылӧ, ми кутам ёнмӧдны ассьыным рӧдина, социалистическӧй муяс вылын уджалӧмӧн, а ковмас кӧ, то вуджам боевӧй машинаясӧ да миян рӧдина дінӧ, миян Сталин дінӧ помтӧм радейтӧмӧн, увереннӧя нуӧдам найӧс бой коммунизмлӧн врагъяс вылӧ.

Мед олас миян дзоридзалысь социалистическӧй рӧдина!

Мед олас большевистскӧй партия!

Мед олас миян радейтана друг да учитель, народъяслӧн вождь—Великӧй Сталин!

Тимирязевскӧй Сельскохозяйственнӧй академия да Социалистическӧй земледелие академияса слушательяс, комсомолкаяс, СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс: П. АНГЕЛИНА, П. КОВАРДАК, М. МУХОРТОВА, В. БАХОЛДИНА, К. ВАЛГАЕВА, РСФСР Верховнӧй Сӧветса депутат В. БОНДАРЕНОВА; орденоносец В. КОССЕ, орденоносец В. ЗОЛОТОПУП, орденоносец В. УШАКОВА, П. БОНДАРЕВА.

РСФСР-са Легкӧй Промышленность кузя Народнӧй Комиссариатӧс юкӧм

РСФСР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумлӧн 1939 вося апрель 7 лунся указӧн РСФСР-са Легкӧй Промышленность кузя Народнӧй Комиссариатӧс юкӧма кык народнӧй комиссариат вылӧ:

РСФСР-са Текстильнӧй Промышленность кузя Народнӧй Комиссариат вылӧ да РСФСР-са Легкӧй Промышленность кузя Народнӧй Комиссариат вылӧ.

РСФСР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумлӧн 1939 вося апрель 7 лунся указӧн Петр Петрович Микин ёртӧс назначитӧма РСФСР-са Текстильнӧй промышленность кузя Народнӧй Комиссаръӧн.

(ТАСС).

САМОСТОЯТЕЛЬНӦЯ ВЕЛӦДЧӦМ ЙЫЛЫСЬ ВИСЬТЪЯС

Комсомолын пропаганда котыртӧм йылысь ВЛКСМ ЦК аслас шуӧмын индіс, мый комсомоллӧн торъя руководящӧй работникъяс сы пыдди, медым марксистско-ленинскӧй теория велӧдӧмын петкӧдлыны личнӧй пример „предпочитайтӧны висьтавлыны гора речьяс ВКП(б) история велӧдны коланлун йылысь, а асьныс важмоз кольӧны теоретически бӧрӧкольӧмъясӧн“. ВЛКСМ ЦК обяжитіс руководящӧй комсомольскӧй кадръясӧс босьтчыны ***аслас теоретическӧй да политическӧй бӧрӧкольӧм бырӧдӧмӧ.***

Талун ми висьталам „ВКП(б) история краткӧй курс“ торъя активистъясӧн самостоятельнӧя велӧдан опыт йылысь.

КЫДЗИ МЕ КОНСПЕКТИРУЙТА

„ВКП(б) история краткӧй курс“ велӧдны ме заводиті газетъясын главаяс печатайтны заводитӧмсянь. Сэк жӧ лыдди ВКП(б) история кузя учебник гижысьяслы Сталин ёртлысь письмӧ.

Водзӧ, кор петіс партийнӧй пропаганда йылысь ВКП(б) ЦК-лӧн шуӧм, сійӧс лыдди, изучиті. Сійӧ сетіс меным полнӧй ясность сыын, кыдзи колӧ велӧдны большевизмлысь история.

Занимайтча высшӧй звено кузя. Ӧні велӧда „ВКП(б) история краткӧй курслысь“ нёльӧд глава. Быд раздел дінӧ паськыда привлекайта Маркслысь, Энгельслысь, Ленинлысь да Сталинлысь трудъяс. Такӧд тшӧтш пользуйтча газетъясын да журналъясын гижӧм статьяясӧн, кодъяс касайтчӧны ВКП(б) история велӧдӧмӧ. Велӧдча систематическӧя. Первой планируйтлі занимайтчыны быд лун 2 часӧн, но сідзи мукӧд уджъяс вӧсна эз артмы да ӧні занимайтча быдвит лун пиын куим лун 2 часӧн.

Материал конспектируйта. Та вылӧ лӧсьӧді специальнӧ, довольно кыз тетрадь, кытчӧ и гижа конспект.

Конспект гижа став колана материал лыддьӧм бӧрын. Первой чукӧрта став материал сійӧ раздел кузя, кодӧс заводита велӧдны. Лыддя учебникысь сійӧ разделсӧ, первоисточникъяс, газетнӧй да журнальнӧй статьяяс, сы бӧрын вӧлись нин кутчыся гижны. Конспект гижигӧн лыддя выльысь учебникысь, первоисточникъясысь торъя местаяс, весиг уна пӧв, медым сійӧ бура гӧгӧрвоны.

Конспектируйта аслам кывъясӧн. Тӧрья мӧвпъяс, положениеяс подтверждайтӧм могысь вайӧда цитатаяс, лыдпасъяс индӧмӧн кытысь, кутшӧм книгаысь, статьяысь найӧс босьтӧма.

Вопросъяс, кодъясӧс ме сувтӧда ас водзӧ конспект гижигӧн босьта „ВКП(б) история краткӧй курсысь“. Сідзи первой главаса первой раздел кузя сувтӧді вопросъяс: „крепостнӧй право отменитӧмлӧн причинаяс“, „крымскӧй кампание“, „промышленностьлӧн быдмӧм“ да сідз водзӧ.

Конспект гижигӧн тетрадьын коля гижтӧм ин (поле) сы вылӧ, медым сэтчӧ пасъявны водзӧ сюрасны кӧ сійӧ вопросъяс кузя содтӧд материалъяс, либӧ воасны выль мысльяс, лоас выль гӧгӧрвоӧм. Сійӧн менам конспект пыр озырмӧ.

Ме практикуйта изучитӧм материал повторайтӧм. Сійӧ сетӧ зэв ыджыд отсӧг материал пыдіа да крепыда усвоитӧм вылӧ. Ме лыддя мӧд пӧв ассьым конспект, весиг учебникысь торъя местаяс да сы бӧрын вӧлись нин босьтча велӧдны выль раздел.

ЦУККЕР,

Коми АССР Совнарком бердса комсомольскӧй комитетын шлен.

СОБЛЮДАЙТНЫ КАДЛЫСЬ БЮДЖЕТ

Ме нуа бура уна общественнӧй уджъяс: комсомольскӧй комитетса секретарь, профсоюз месткомса председатель, пропагандист. Пӧшти быд лун удж бӧрын — заседаниеяс, совещаниеяс, собраниеяс; то аслам комсомольскӧй делӧяс, то горкомсянь звӧнитӧны, то профсоюзнӧй линия кузя теребитӧны. Кажитчӧ, мый самостоятельнӧя велӧдчӧм вылӧ абу ни ӧти час!

Но сідз сӧмын кажитчӧ. Самостоятельнӧя велӧдчӧм вылӧ кад эм быд комсомолецлӧн, сӧмын колӧ бура регламентируйтны кадсӧ, соблюдайтны кадлысь бюджет.

ВКП(б) история ме велӧда высшӧй звено кузя. Но колӧ висьтавны сійӧ мый менам велӧдчӧм мунӧ ньӧжйӧ. Талун кежлӧ ме изучиті сӧмын на первой глава. Ветлі пӧшти став лекция вылӧ. Материал конспектируйті. Ӧні асланым организацияса комсомолецъяскӧд ми изучайтам ВКП(б) XVIII съездлысь материалъяс, Сталин, Молотов да Жданов ёртъяслысь докладъяс. Самостоятельнӧй велӧдчӧм мунӧмын ёна мешайтӧ уджалан кад неплановӧя используйтӧм. Уна лунӧдз ме самостоятельнӧй уджӧ ог босьтчыв.

Самостоятельнӧй велӧдчӧм вылӧ позьӧ используйтны и выходнӧй лунъяс. Тшӧкыда овлывлӧ, мый выходнӧй лунъясыс миян сідз жӧ вошлывлӧны используйттӧг. Ворсам кык-куим часӧн биллиард вылын, а самостоятельнӧя велӧдчыны кад ог аддзӧ. Уджалан лунъясӧ и выходнӧй лунъясӧ пыр позьӧ аддзыны кык-куим час ВКП(б) история самостоятельнӧя велӧдӧм вылӧ.

АТЯСОВ,

Наркомфин комсомольскӧй комитетса секретарь.

ТӦДӦМЛУНЪЯС — НАЖИВНОЙ ДЕЛӦ

Сы вылӧ, медым имейтны тӧдӧмлунъяс—колӧ велӧдчыны, колӧ систематическӧя кыпӧдны ассьыд идейно-политическӧй уровень, настойчивӧя уджавны ас вылын.

Уна во нин ме заводитлі велӧдны ВКП(б) история, но сійӧ велӧдӧмас вӧлі чувствуйтсӧ быттьӧ кутшӧмкӧ задание выполняйтӧм, эз чувствуйтсы самостоятельнӧй удж дінӧ интерес.

Первой, кор ме приступиті марксистско-ленинскӧй теория велӧдӧмӧ ме ог вӧлі куж конспект гижны сжатӧя. Ставыс вӧлі меным кажитчӧ главнӧйӧн. Пользуйтчыны дополнительнӧй материалӧн меным сідз жӧ вӧлі сьӧкыд, пользуйтчи сӧмын ӧти учебникӧн.

Но век жӧ ВКП(б) история велӧдан уджын менам чукӧрмис ыджыд опыт.

Ме постепеннӧ заводиті босьтны самостоятельнӧй уджлысь навык. Книга дорын ме куті ачымӧс чувствуйтны свободнӧя нин. Меным лои кокниджык нуӧдны конспект.

Ыджыд отсӧг самостоятельнӧя велӧдчысьяслы сетӧ практическӧй удж. ВКП(б) история вылын самостоятельнӧя уджалӧмкӧд ӧттшӧтш ме уджалі пропагандистскӧй удж вылын. ВЛКСМ горком сетліс меным общественнӧй поручение уджавны пропагандистӧн начальнӧй комсомольскӧй политшколаын.

Пропагандистлӧн удж—кывкутана удж. Тайӧ уджас колӧ нин материалын бура ориентируйтчыны, колӧ кужны пӧльзуйтчыны уна вспомогательнӧй материалӧн. Занятиеяс вылӧ ме гӧтовитча серьёзнӧя, продуманнӧя.

ВКП(б) история краткӧй курс петӧм бӧрын ме заводиті выльпӧв велӧдны большевистскӧй партиялысь история. Велӧдчыны меным эз нин вӧв ёна сьӧкыд. Первой ме лыдди ВКП(б) история краткӧй курс учебниксӧ дзоньнас. Бӧрас заводиті велӧдны торъя главаяс кузя. Конспектӧ ме вӧчалі кыдзи учебникысь сідзи и вспомогательнӧй материалъясысь дженьыдик записьяс, пасъялі основнӧй мысльяс. Первой глава изучитігӧн лыдди В. И. Ленинлысь „Пятидесятилетие отмены крепостного права“, „Развитие капитализма в России“. Тайӧ главасӧ велӧдігӧн ме пользуйтчи и „СССР-са народъяс историяӧн“. Мӧд глава велӧдігӧн конспектӧ ме вӧчалі записьяс В. И. Ленинлӧн „Что делать?“, „Шаг вперед, два шага назад“ книгаясысь. Ӧні ме заводиті велӧдны ВКП(б) история краткӧй курслысь коймӧд глава.

Ыджыд отсӧг меным сетӧны консультацияяс, лекцияяс. Ме вӧлі став лекцияяс вылӧ, кодъясӧс вӧлі котыртӧма ВКП(б) горкомӧн. Пользуйтча сідз жӧ газетъясын петан теоретическӧй статьяясӧн. Колӧ висьтавны, мый ыджыд отсӧг самостоятельнӧя велӧдчысьлы сетӧ художественнӧй литература. Первой кык глава велӧдігӧн ме лыдди Чернышевскийлысь „Что делать?“.

ВКП(б) история велӧдӧмӧн, ме босьта ыджыд тӧдӧмлунъяс.

Став сикас антипартийнӧй группаяслы, течениеяслы, народ врагъяслы паныд большевитскӧй партия тышлысь опыт велӧдӧм закаляйтӧ политическӧя, кыпӧдӧ революционнӧй бдительность, кыпӧдӧ поручитӧм делӧ вӧсна кывкутӧм, ёнмӧдӧ уверенность став мирын марксизм-ленинизмлӧн неизбежнӧй победаын.

М. СКАЧКОВА,

ВЛКСМ обком бердса пропагандистъяс курсъясӧн юралысь.

МЕНАМ УНИВЕРСИТЕТЪЯС

Партийнӧй пропаганда сувтӧдӧм йылысь ВКП(б) ЦК-лӧн шуӧм индіс пропагандистскӧй удж пуктӧмын тырмытӧмторъяс, индіс мый революционнӧй теория велӧдӧмын основнӧй методӧн должен лоны книга вылын, учебник вылын самостоятельнӧй удж.

Тайӧ шуӧм лыддьӧм да осмыслитӧм бӧрын ме гӧгӧрвои, мый ме кыдзи комсомольскӧй активист обязан медводз босьтчыны революционнӧй теория изучайтӧмӧ, большевизмӧн овладейтӧмӧ. И ме босьтчи велӧдчӧмӧ.

Босьтчи ме учебник ставнас лыддьӧмсянь. Сы бӧрын вӧлись нин босьтчи первой глава пыдіа изучитӧмӧ.

Первойя кадӧ делӧыс муніс ёна омӧля. Декабрь да январь тӧлысьясын менам эз вӧв систематическӧя велӧдчӧм, ме эг регулярнӧя уджав книга вылын. Дерт тадзи некутшӧм серьёзнӧй велӧдчӧм лоны эз вермы. Ме гӧгӧрвои, мый революционнӧй теорияӧн медся бура, пыдіа овладейтны позьӧ сӧмын самостоятельнӧя велӧдчӧмӧн, но велӧдчӧмын должен лоны система, мый велӧдчӧм вылӧ колӧ торйӧдны определеннӧй кад.

Ме ӧні сідзи и вӧча, велӧдчӧм вылӧ торйӧда быд лун 2-3 час. Ме частӧ ветла командировкаясын да сэки велӧдчӧм сэтшӧм регулярнӧй оз вермы лоны, но ме век жӧ весиг командировкаын старайтча уджавны систематическӧя—кык куим лунысь ыджыдджыка косталӧм занятиеяс костын оз овлыны. Кор ме абу командировкаын сэки занимайтча пыр асылын 2-3 час, а мукӧд дырйиыс весиг 4 час.

ВКП(б) история торъя главаяс да разделъяс кузя пыдіа изучайтӧмкӧд тшӧтш ме лыддя марксизм-ленинизм классикъяслысь произведениеяс. Сідз, например, первой глава велӧдігӧн лыдди Ленинлысь „Что такое друзья народа“ и как они воюют против социал-демократов?, „Развитие капитализма в России“, „К деревенской бедноте“. Лыдди газетъясысь статьяяс: „Крыскӧй кампание“, „Морозовскӧй стачка“ да мукӧд. Мӧд глава велӧдігӧн лыдди Ленинлысь „Что делать“ да мукӧд материалъяс.

Медым изучитӧм материал бурджыка осмыслитны да запомнитны ме гижа конспект. Ме гижа кык тетрадьӧ. Ӧтиас конспектируйта учебник, а мӧдас дополнительнӧй материалъяс. Конспект гижӧм дорӧ ме относитча зэв серьёзнӧя. Мыйла? Да сы вӧсна, мый конспект гижигӧн, кор лыддьӧм материалъяслысь основнӧй положениеяс гижан бумага вылӧ, нӧшта ӧтчыд проверяйтсьӧны ёсьтыссьӧны менам тӧдӧмлунъяс. Конспектируйтӧм эм лыддьӧм тор усвоитӧмлӧн аслыс сикас проверка.

Зэв ыджыд отсӧг сетӧны лекцияяс, но менам удж особенностьяс вӧсна ме ог вермы кывзыны лекцияяс систематическӧя. Но век жӧ ме кывзі бура уна лекция. Лекция кывзытӧдз обычнӧ ме лыддя сійӧ материалъяс, мый кузя лоӧ лекцияыс. Сійӧ меным сетӧ позянлун бурджыка осмыслитны, гӧгӧрвоны лекцияын висьталӧм положениеяс.

Ыджыд отсӧг сетӧны и товарищескӧй дискуссияяс. Меным эз на удайтчыв участвуйтны теоретическӧй конференцияяс вылын, но сідзи ёртъяскӧд унаысь споруйтлывлам торъя вопросъяс кузя. Товарищескӧй дискуссияяс шлифуйтӧны мысльяс, заставляйтӧны воӧдчыны истинаӧдз.

Водзын ме велӧдчывлі кружокъясын. Велӧдчылі куим во, но материал пыдіа усвоитӧм эз и лолы. Сідзи, например, народничество йылысь, Плехановлӧн народничествокӧд тышкасьӧм йылысь вопросъяс кузя менам некор ӧнӧдз эз вӧвлы крепыд, правильнӧй гӧгӧрвоӧм.

Абу нужда доказывайтны сы йылысь, мый меным сетӧ теоретическӧй уровень кыпӧдӧм кузя самостоятельнӧй, индивидуальнӧй удж. Ме—комсомольскӧй работник, а сійӧ звание обязывайтӧ ыджыда. Комсомольцыӧс да томйӧзӧс воспитывайтны коммунизм сямӧн вермӧны сӧмын грамотнӧй, теоретически да политически подготовленнӧй ёртъяс. Большевистскӧй партиялысь героическӧй история велӧдӧм вооружайтӧ менӧ общественнӧй развитие да политическӧй тыш законъяс тӧдӧмлунӧн, революция движущӧй вынъяс тӧдӧмлунӧн. Сійӧ меным сетӧ смелость, уверенность уджын.

С. ПОЛИТОВ,

ВЛКСМ Коми обкомса инструктор.

Велӧдіс 8 неграмотнӧйӧс

Важкурья сиктын (Шойнаты район) начальнӧй школаса учительница Есева ёрт пользуйтчӧ ыджыд авторитетӧн. Колхозын, кӧні сійӧ нуӧ ассьыс общественнӧй нагрузка—уджалӧ ликбезработникӧн, колхозникъяс да колхозницаяс встречайтӧны сійӧс радлунӧн.

Первой, кор Есева ёрт котыртіс „Звезда" колхозын неграмотнӧйясӧс велӧдӧм, занятиеяс вылӧ волывлісны этшаӧн. Уна неграмотнӧйлӧн да малограмотнӧйлӧн велӧдчыны желание эз вӧв. Но Есева ёрт эз миритчы тайӧн, сійӧ настойчивӧя, упорнӧя уджаліс неграмотность ликвидируйтан делӧ вылын. И сійӧ шедӧдіс бур успехъяс. Март 8 лун кежлӧ сійӧ велӧдіс 8 неграмотнӧйӧс.

Есева ёрт активнӧя уджалӧ и ӧні. Сылӧн занятиеяс вылӧ ӧні волӧны 20 морт колхозник да колхозница. Аслас уджӧн Есева ёрт петкӧдлӧ пример, кыдзи колӧ уджавны мукӧд ликбезработникъяслы.

Мишарина.

Гажаа коллялім каникулъяс

Тувсов каникулъяс ми коллялім гажаа. Лунын исналім лыжиясӧн, ворсім подвижнӧй играяс, сдайтім обороннӧй значокъяс вылӧ нормаяс. А рытын чукӧртчывлім пионерской клубӧ кывзыны радио, патефон, гажӧдчыны. Пионерскӧй комнатаын эмӧсь газетъяс, журналъяс, шахмат, шашки, домино. Каникулъяс дырйи ми бура шойчим да ӧні, IV-ӧд четвертьын, босьтчам велӧдчӧмӧ нӧшта бурджыка.

Ветью НСШ-са пионеръяс.

Емдін район.

СНИМОК ВЫЛЫН: Токарь-стахановец Василий Старцев ёрт. Лунъя нормасӧ Старцев ёрт ремонтнӧй уджъяс вылын тырталіс 250 прӧчент вылӧ (Визин МТС).

Фото Морозовлӧн.

Кыптӧ томйӧзлӧн активность

Политической да производственнӧй активность выль подъёмӧн вочавидзӧны Гам сиктса (Емдін район) комсомолецъяс да несоюзнӧй томйӧз ВКП(б) XVIII съездлӧн решениеяс вылӧ. Колхознӧй томйӧз босьталӧны кӧсйысьӧмъяс образцовӧя нуӧдны тувсов кӧдза. Ыджыд активностӧн томйӧз изучайтӧны Сталин, Молотов да Жданов ёртъяслысь докладъяс. ВКП(б) XVIII съезд бӧрын нин Гам сиктын лоис котыртӧма кык комсомольскӧй организация. Ӧні сиктын лоис 8 первичнӧй комсомольскӧй организация. Бӧрья кадӧ лоис примитӧма 15 выль комсомолецӧс.

Ыджыд кыпыдлунӧн комсомолецъяс да сиктса томйӧз встретитісны ВКП(б)-лысь выль устав. Сиктса комсомолецъяс пӧвсын тӧдчымӧн быдмис ВКП(б) радъясӧ пырны окоталун. Комсомольскӧй организациязь медся бур комсомолецъясӧс, кодъяс петкӧдлісны асьныс производственнӧй да общественнӧй уджъяс вылын, гӧтӧвитӧны передайтны партия радъясӧ.

Пл. Малафиев.

Абу ниӧти „плохо"

Мӧд симестр заводитчигӧн Сыктывкарской кооперативнӧй техникумса студентъяс включитчылісны ВКП(б) XVIII съезд нима социалистической ордйысьӧмӧ. Классъяс кост социалистической ордйысьӧмын первой места вылӧ петіс коймӧд „Б" курс. Тайӧ курсыслӧн общӧй оценка—40,5 прӧчент „отлично", 31,8 прӧчент „хорошо" да 27,7 прӧчент „посредственно". Классын абу ниӧти студент, кодлӧн эськӧн вӧлі „плохо" оценка. Бытмисны выль отличникъяс—Дьяченко, Рогов, Ашнин, Васильев ёртъяс да мукӧд.

Другов.

Лётчикъяс, инженеръяс, врачьяс

Революцияӧдз велӧдчӧм йӧз Слӧбӧда сиктын вӧліны этшаӧн. Сӧмын социалистической революция восьтіс Слӧбӧдаса томйӧзлы велӧдчӧмӧ паськыд туй. Сиктлӧн быдмис аслас интеллигенция. Колхозникъяслӧн пиян да нывъяс велӧдчӧны средней да высшӧй школаясын. Сикт сетіс нин социалистическӧй страналы уна инженерӧс, техникӧс, врачьясӧс, лётчикъясӧс, учительясӧс, артистъясӧс да с. в.

Кык вок Иван да Николай Юркинъяс помалісны Архангельскӧй лесотехническӧй институт. Николай Юркин ӧні уджалӧ Койгорт механизированнӧй вӧрпункт инженерӧн. Иван Абрамов велӧдчис Ленинградскӧй театральнӧй училищеын. Ӧні сійӧ уджалӧ Абъячойса колхозно-совхознӧй театрын режиссерӧн.

Вит-квайт во сайын Афанасий Коданев уджаліс колхозын. Ӧні Коданев ёрт военнӧй лётчик,—помаліс лётнӧй школа. 1938 воын лётнӧй школаӧ муніс Борис Юркин.

Томйӧз пӧвсысь унаӧн велӧдчисны и педагогъясӧ. Алексей Коданев, Степан Коданев, Лиза Попова, Раиса да Александра Коданеваяс, Константин Сюрвасев да мукӧдъяс помалісны учительской курсъяс, педагогической техникумъяс. Ӧні найӧ уджалӧны учительскӧй удж вылын. Комсомолец Алексей Коданевӧс бӧрйӧма ВЛКСМ Летка райкомса секретарӧн.

Уна том мортӧс Слӧбӧда сикт сетіс и Краснӧй Армия радъясӧ. Уна том морт армияӧ мунісны средней образованиеӧн. Миша Коданев помавліс горнӧй техникум, Павел Попов—леснӧй техникум, Александр Коданев—педрабфак да с. в.

Средней да высшӧй учебнӧй заведениеясын Слӧбӧда сиктысь велӧдчӧны 90 гӧгӧр морт. Шуда олӧмыс колхознӧй томйӧзлӧн.

Ив. Коданев.

Велӧдӧны ВКП(б) XVIII съездлысь решениеяс

ЕМДІН (телефон пыр). Емдін районувса комсомолецъяс да несоюзнӧй томйӧз ыджыд активностьӧн велӧдӧны ВКП(б) XVIII съездлысь решениеяс. Колхозникъяс да колхозницаяс пӧвсын мунӧ Сталин, Молотов, Жданов ёртъяслысь докладъяс гора лыддьӧм, беседаяс. Комсомолецъяс вӧчӧны бура нуӧдсӧ агитационно-разъяснительнӧй удж Молотов нима (Семуково), Максим Горький нима (От) колхозъясын, Кылтовоса мехбазаын да Чуб вӧрпунктын. Агитатор Шашев ёрт Семуков сиктса Молотов нима колхозса колхозникъяс пӧвсын нуӧдіс Сталин ёртлысь доклад разъяснитӧм кузя нёль занятие. Колхозникъяс да колхозницаяс ыджыд интересӧн волывлӧны тайӧ занятиеяс вылӧ. Бура уджалӧ и агитатор Подоров ёрт Чуб вӧрпунктын. Томйӧз пӧвсысь сійӧ нуӧдіс вит занятие.

Катаев.

54 значкист

Кольӧм во Висер сиктсӧвет улын (Шойнаты район) уджаліс 3 ГСО кружок. Тайӧ кружокъяснас веськӧдлі ме. Ставсӧ сиктса интеллигенция да колхозникъяс пӧвсын лои гӧтӧвитӧма 54 значкистӧс.

Комсомолец-фельдшер.

Шуйский.

МЫЙ СІЙӦ „КОЙМӦД ИМПЕРИЯ"?

„Коймӧд империяӧн" германской фашистъяс шуӧны финансовӧй капиталлысь сійӧ террористической диктатура, кодӧс найӧ лӧсьӧдісны Германияын 1933 вося февральын. Фашистъяс лыддьӧны асьныс кык воддза империялӧн наследникъясӧн.

***

Германия кыдзи самостоятельнӧй государство образуйтчис IX нэм первой джынйын. 843 вося Верденскӧй договор серти Карл Великӧйлӧн куим внук юкисны ас костаныс сылысь империясӧ куим пельӧ. Тайӧ юкӧм серти Людовик Немецкӧйлы воисны муяс, кодъяс расположитчӧмаӧсь Рейн ю пӧлӧн да Рейнсянь асыввылӧ Эльба ю дорӧдз. Германия составӧ пырисны нёль племеннӧй германскӧй герцогство: Швабия, Франкония, Бавария да Саксония. Став герцогствоыс вӧліны полунезависимӧйӧсь, эз вӧвны ӧти целӧйӧн; племенаяс эз имейтны общӧй национальнӧй сознание да та мӧд выланыс видзӧдісны кыдзи чужеземецъяс вылӧ.

Самостоятельнӧй государство лӧсьӧдӧм бӧрын Германия нуӧдіс уна нэм чӧж чорыд тыш славянаяскӧд, кодъяс олісны Эльба да Одер юяс костын, славянской племенаясӧс асыв вылӧ зырны да налысь муяс босьтны кӧсйӧмӧн.

Асыввылӧ мунны асланыс зильӧмъясын немецкӧй рыцаръяс волісны Псковӧдз, но 1242 воӧ рочъяс Александр Невский юрнуӧдӧм улын жугӧдісны немецкӧй пон-рыцаръясӧс да позорӧн вӧтлісны найӧс рытывылӧ. Тайӧ важнӧй историческӧй событие кузяыс Карл Маркс гижліс: „Александр Невский выступайтӧ немецкӧй рыцаръясլы паныд, жугӧдӧ найӧс Чудскӧй ты йи вылын, сідз мый прохвостъясӧс вӧлі дзикӧдз шыбытӧма роч граница дорысь". („Большевик" 1936 во, 24 номер, 54 листб.)

Немецкӧй корольяс X нэм помсянь озыр муяс мырддьӧм могысь вӧчавлісны походъяс Италияӧ. Оттон корольлы удайтчис 962 воын мырддьыны Рим, кӧні папа пуктіс сы вылӧ императорскӧй корона. Сійӧ кадсянь Оттон I лыддьыссьӧ „священнӧй римскӧй империя" лӧсьӧдысьӧн. Но Чудскӧй ты вылын пон-рыцаръясӧс жугӧдӧм бӧрын сё воысь этшаджык кад мысти германскӧй императоръясӧс вӧтлӧма вӧлі и Италияысь.

„Священнӧй римскӧй империя", коді XVIII нэмся французскӧй писатель-философ Вольтер остроумнӧй замечание серти, эз вӧв ни священнӧйӧн, ни римскӧйӧн, ни германскӧйӧн, XIV нэм заводитчигӧн воис упадокӧ. Независимӧй феодальнӧй князьясӧн да герцогъясӧн императорскӧй власть признавайтчис сӧмын формальнӧя. 30 во чӧжся война бӧрын, кодi помасис 1648 воын Вестфальскӧй мирӧн, „империя" пӧрис некымын сё посни самостоятельнӧй княжествоыслӧн германскӧй федерацияӧ.

Петр I зільлiс ньӧбны тайӧ княжествоясысь кутшӧмсюкӧ, медым получитны князьяс сӧветын гӧлӧс право да влияйтны Германия политика вылӧ. 1772 вося Тешенскӧй договор серти Россиясӧ вӧлі признайтӧма немецкӧй князьяслысь правоьяс блюститьсьӧн да видзысьӧн, мый оначайтiс германскӧй федерацияӧс роч царъяслы фактическӧя подчинитӧм.

Тайӧ сісь государственнӧй строение вӧлі бырӧдӧма 1806 воын Францияса император Наполеонӧн. Характернӧ, мый Пруссия петкӧдліс Наполеонлӧн сійӧс босьтігӧн рабскӧй покорность да низкопоклонство. Сдавайтчисны крепость бӧрся крепость, Берлин уличъяс вылын пруссакъяс ассьыныс врагъясӧс встретитісны цветъясӧн да раболепнӧй чолӧмалӧмӧн.

Именнӧ тайӧ „священнӧй римскӧй империясӧ", кодi бесславнӧя погибнитiс Наполеонлӧн первой жӧ топӧдӧм улын, германскӧй фашистъяс шуӧны „первой империяӧн", а асьныс сійӧ наследникъясӧн.

Германскӧй фашистъяс лыддьӧны, мый найӧ признанӧсь нуӧдны водзӧ Оттон I-лысь да „первой империялысь" сійӧ расцвет кадся политика. Найӧ кӧсйӧны мечӧн завоюйтны асывввывса муяс. Та йылысь висьталӧ Гитлер аслас „Менам тыш" книгаын. Но Оттон I наследникъяслы асланыс „воинственнӧй" устремлениеясын оз ков вунӧдны 1242 вося историческӧй урок. Сӧветскӧй народ, миян доблестнӧй Краснӧй Армия вӧчасны смертельнӧй удар любӧй врагълы, кодi лысьтас нарушитны священнӧй сӧветскӧй рубежъяс.

*

Асланыс предокӧн германскӧй фашистъяс лыддьӧны сiдз жӧ Бисмарклысь империя, кодӧс вӧлi лӧсьӧдӧма вирӧн да мечӧн, вероломствоӧн да шантажӧн 1871 воын. 1848 воын революция поражение результатын Германияӧс ӧтувтӧм мӧдіс не сійӧ туйӧд, кутшӧмӧн сійӧс добивайтчисны Маркс да Энгельс. Пруссия ӧтувтiс Германияӧс аслас власть улын, Даниялысь Шлезвиг да Францияысь Эльзас да Лотарингия тшӧтш босьтӧмӧн. Тайӧ вӧлi вылысянь ӧтувтӧм, кодi сопровождайтiс буржуазно-демократической революция разгромитӧмӧн, либеральнӧй буржуазия подлостьӧн, полӧмӧн да изменаӧн. Германияӧс тайӧ ӧтувтӧмсӧ вӧлi вӧчӧма рабочӧй класс интересъяслы паныд да нинӧм общӧйсӧ

(Помсӧ видзӧд 4-ӧд листб.).

Сӧветской Союзын

* Тайӧ воын Сӧветской Союзса каръясын лоӧ вылысь восьтӧма 3.300 магазин, 2,5 сюрс палатка да 6 ыджыд универмаг. Таысь кындзи Союзса различнӧй районъясын пырасны эксплоатацияӧ выль овощехранилищеяс, холодильникъяс, складъяс.

* Свеклалӧн 1938 вося урожайысь апрель 1 лунӧдз вӧчӧма 130 миллион пуд сахар-песок. Производствоысь помалӧма нин 142 сахаро-песочнӧй заводӧн. Уджалӧны ӧні 47 завод. Квартальнӧй план валовӧй продукция кузя сахарнӧй промышленность тыртіс 111 прӧцент вылӧ.

МИЯНЛЫ ГИЖӦНЫ

„Макаров венӧ ньӧбасьысьясӧс"

Важкуасянь миянлы гижлісны, мый сельпоса вузасьысь Макаров дзугӧ сӧветской торговля принципъяс, обсчитывайтӧ да обвешивайтӧ покупательясӧс, тӧдсаяслы тӧвар лэдзӧ ӧчередьтӧг.

Тайӧ заметкасӧ редакциялӧн вӧлі ыстӧма расследуйтӧм вылӧ Шойнаты райпотребсоюзӧ. Райпотребсоюзса юралысь Макаров ёрт юӧртӧ, мый письмӧын индӧм фактъяс збыльмисны. Вузасысь Макаровӧс удж вылысь вӧтлӧма уголовнӧй ответственностьӧ кыскӧмӧн. Сельпоса юралысь Мишарин ёртӧс, удж омӧля пуктӧмысь, бӧрйысигӧн вештісны сельпоса веськӧдлан составысь.

СНИМОК ВЫЛЫН: А. Некучаева, А. Муравьева да Т. Козлова ёртъяс кывзӧны доклад зрительской конференция вылын, коді муніс апрель 8 лунӧ Народнӧй творчество керкаын.

Фото Пельмеговлӧн.

Албанияын итальянской интервенция

ЛОНДОН, 7. (ТАСС). Рейтер агентство передайтӧ Римсянь юӧртӧм сы йылысь, мый албанской побережье вылӧ чеччӧдӧма 35.000 морта итальянской десант. Чеччӧдӧмыслы вӧлі отсалӧма морской эскадралӧн да военнӧй авиациялӧн.

ЛОНДОН, 8. (ТАСС). Рейтер агентство, Римсянь сведениеяс вылӧ ыстысьӧмӧн юӧртӧ, мый итальянской войска пырисны Тиранаӧ (Албаниялӧн столица).

ЛОНДОН, 8. (ТАСС). Бритиш юнайтед пресс агентство юӧртӧ, мый талун луннас Флоринаӧ (Греция) воис албанской король Ахмед Зову.

ПАРИЖ, 8. (ТАСС). Гавас агентство передайтӧ албанской печать бюролысь юӧртӧм, кытӧн висьтавсьӧ, мый итальянецъяслы удайтчис албанецъяслӧн отчаяннӧй сопротивляйтчӧм вылӧ видзӧдтӧг, босьтны страналысь главнейшӧй портъяс. Юӧртӧмын тӧдчӧдсьӧ, мый итальянской войскалӧн страна пытшкӧ пырӧм ёна сьӧктіс сійӧн, мый албанецъяс дорйӧны ассьыныс территория метр бӧрся метр да вешйӧны сӧмын вирксьтана бойяс бӧрын.

Баскъяс страна фашистской сапӧг улын

Французской газет „Дефанс" вайӧдӧ баскской беженецъяслысь рассказъяс Баскъяс странаын (Испания войвылын) положение йылысь.

Фашистской террор, висьталӧны беженецъяс, вевтыртіс ставсӧ, мый позьӧ вӧлі представитны аслыд зверство да утонченнӧй жестокость йылысь. Тӧдсаӧсь нин казньлӧн фашистъяслӧн применяйтӧм „классической" способъяс,—сійӧ йӧзӧс быдса группаясӧн массовӧя лыйлӧм да сідз шусяна „гарротаӧн" казнитӧм (средневековӧй инквизицияса специальнӧй приспособление, главнӧй частыс кодлӧн состоитӧ кольцоысь, коді топалӧ горш вылын да джагӧдӧ).

Казньлӧн тайӧ способъяс дінӧ фашистъяс содтісны и мукӧдъясӧс. Сідз, осужденнӧйӧс гуалӧны джуджыд да векньыд ямаӧ сідз, мый вылас кольӧ сӧмын юрыс. Сэсся палачъяс керыштӧны жертвалысь юрсӧ косаӧн либӧ лыйлӧны сыӧ, кыдзи мишеньӧ.

Кровавӧй фашистской расправаяс выль способысь ӧти заключайтчӧ сыын, мый пленникъясӧс пуктӧны му вылӧ кӧрталӧм киясӧн да кокъясӧн, сэсся тувъялӧны найӧс муӧ, ёсь майӧг пом кынӧм пырыс. Зэв тшӧкыда тайӧ казньяс дырйи присутствуйтӧны фашистской „светскӧй обществоса" представительяс.

Торъя гнусностьӧн отличайтчӧны смерть вылӧ осудитӧм ньвбабаяс вылын издевайтчӧм.

„Оз позь весиг передайтны тайӧ казньяслысь став ужассӧ, кодъяс йылысь сӧмын ӧти мӧвпыштӧм дырйи дрӧж босьтӧ",—висьталӧны беженецъяс.

Коммунистъяс да баскской националистъяс асланыс смелость да стойкость вӧсна подвергайтчӧны торъя ёна издевайтчӧмӧ да мучитӧмӧ.

Войдӧр Баскъяс странаын казньяс нуӧдсьылісны публичнӧ „олысьясӧс повзьӧдӧм могысь". Но казньӧ осужденнӧйяслӧн исключительнӧй героизм вӧчліс сэтшӧм ыджыд впечатление присутствуйтысьяслы, мый ӧні йӧзӧс казнитӧны уединеннӧй местаясын да войын, плотнӧй тканьысь мешӧкъяс употребляйтӧмӧн, медым пӧдтыны жертваяслысь горзӧмсӧ.

Фашистской военнӧй трибуналъяс, кодъяс „судитӧны" политической заключеннӧйясӧс да военнопленнӧйясӧс, обычнӧ состоитӧны унтер-офицеръясысь. Некутшӧм судебнӧй видлалӧм тайӧ „судьяяс" оз нуны. Судитӧны быдса гуппаӧн сразу. Заключеннӧйяс оз имеитны право защищайтчыны асьныс, ни приглашайтны аслыныс защитникъясӧс бокысь. Приговоръяс гижсьӧны водзвыв Гестапоса (германской тайнӧй полиция) специалистъясӧн, кодъяс действуйтӧны трибунал кулисаяс сайын.

Ӧнія кадӧ сӧмын ӧти Бильбаоын (Испания войвылын) тюрмаясын пукалӧны 1800 морт, кодъясӧс приговоритӧма смертнӧй казньӧ да виччысьӧны приговор олӧмӧ пӧртӧм.

Апрель 8 лун."

МЫЙ СІЙӦ „КОЙМӦД ИМПЕРИЯ"?

(Пом)

эз имеит подлинно национальнӧй ӧтувтчӧмкӧд сы вӧсна, мый сійӧ сопровождайтчис Германияӧ мукӧд народъясӧс мырдӧн сюйӧмӧн.

1871 воын лӧсьӧдӧм Германской империялӧн социально-экономической стройлы исчерпывающӧй характеристика сетіс Карл Маркс „Критика Готской программы" книгаын. Прусско-германской империя,—гижліс Маркс,—„представляйтӧ аслас оз нинӧм мӧд тор, кыдзи парламенской формаясӧн вурлӧм, феодальнӧй придатокъясӧн смешайтчӧм, буржуазнӧй влияние улын нин находитчысь, бюрократически сколоченнӧй, полицейскӧя охраняйтсян военнӧй деспотизм..." (К. Маркс да Ф. Энгельс, том XV, 284 листб.).

Пытшкӧсса да ортсыса политикаын Бисмарклӧн империя нуӧдіс реакционнӧй, шовинистической визь. Бисмарклысь империя аслас родоначальницаӧн признавайтӧмӧн, фашизм век жӧ, принимайтӧ сійӧс оз дзоньнас. Кыдз эськӧ нин „мӧд империя" реакционнӧйӧн эз вӧв, но Бисмарклы быть лоліс вӧчны некымын уступкаяс рабочӧйяслы. Медым успешнӧя тышкасьны корольяслӧн да князьяслӧн сепаратистской тенденцияясӧн, Бисмарк должен вӧлі пыртны рейхстагӧ бӧрйысьӧмъясын всеобщӧй избирательнӧй право. Тайӧ ичӧтик правоясӧ используйтӧмӧн Маркс да Энгельс стрӧитісны единӧй рабочӧй социал-демократической партия, профессиональнӧй союзъяс. Медым отвлекитны революционнӧй деятельностысь рабочӧйяслысь вниманиесӧ, Бисмарк пыртіс некымын закон, кодъяс лэдзисны рабочӧйяслы дорйыны ассьыныс экономической интересъяс. Ставсӧ тайӧс фашизм, дерт, оз признавайт. Сійӧ босьтіс „мӧд империялысь" пытшкӧсса да ортсыса политикаын медся реакционнӧйсӧ да зверскӧйсӧ да вуджӧдіс найӧс „коймӧд империяӧ".

* * *

„Коймӧд империя"—сійӧ власьтлӧн медся реакционнӧй, антинароднӧй буржуазнӧй форма, кодӧс лӧсьӧдіс фашизм 1933 вося февральын. Фашистской диктатура нуӧдсьӧ крупнӧй капитал, банкъяс да крупнӧй прусской помещикъяс интересъясын.

„Коймӧд империя"—сійӧ финансовӧй капиталлӧн медся оголтелӧй террористической диктатура, коді признайтӧ ӧти голӧй насилие кыдз пытшкӧсса, сідзи и ортсыса политикаын. „Коймӧд империя" лишитіс рабочӧй классӧс став найӧ водзын завоюйтӧм правоясысь, вайӧдіс сійӧс тшыгъялӧмӧ, корысялӧмӧ да вымирайтӧмӧ, коммунистической партияӧс йӧзӧдіс вне законаӧн да истребляйтӧ физически став сылы киӧ сюрысь коммунистъясӧс да комсомолецъясӧс. „Коймӧд империя"—злейшӧй враг рабочӧй класслӧн, крестьянстволӧн, интеллигенциялӧн да став антифашистъяслӧн. Сійӧ злейшӧй враг наукалӧн, искусстволӧн да человеческой цивилизациялӧн.

„Коймӧд империя" лӧсьӧдіс варварской законъяс. Фашизм юкӧ йӧзӧс „полноценнӧйяс" да „неполноценнӧйяс" вылӧ. „Полноценнӧйӧн", найӧ мнение серти, являйтчӧны немецъяс, кодъяс долженӧсь господствуйтны став мукӧд народъяс вылын. „Неполноценнӧй народъясӧн" „коймӧд империяын" лыддьӧны славянаӧс, французъясӧс да с. в. Но медся „неполноценнӧй" народӧн найӧ лыддьӧны еврейясӧс да найӧс бырӧдӧны физически. Фашизмӧн кольӧм вося ноябрын нуӧдӧм зверской еврейской погромъяс вайӧдісны возмущениеӧ став мир. Найӧ являйтчӧны „коймӧд империяын" государственнӧй власть бандитской характерлӧн наглянӧй примерӧн.

Германской фашизм эм международнӧй контрреволюциялӧн ударнӧй кулак да мӧд империалистической война ӧзтысь. Германской фашизм чукӧртӧ вынъяс да дасьтӧ Сӧветской Союз вылӧ уськӧдчӧм.

„Коймӧд империялӧн" ортсыса да пытшкӧсса политикаыс—сійӧ финансовӧй капиталлӧн медся реакционнӧй, медся шовинистической, медся империалистической элементъяслӧн политика, политика, коді пӧрадок да добрососедской отношениеяс пыдди утверждайтӧ насилие, мырдялӧ соседнӧй областьяс да государствоӧс. Тайӧ политикалӧн примеръясӧн являйтчӧны Австрияӧс да Чехо-Словакияӧс мырдӧн босьтӧм, мукӧд странаяслы угрозаяс.

Революция водзын аслас дикӧй лӧглунын да полӧмын фашизм веськӧдӧ ассьыс ударъяссӧ паныд ставлы, мый новлӧ ас вылас прогрессивнӧйлысь, творческой мӧвпалысьлысь да деятельнӧйлысь признакъяс.

Фашизм ассьыс став лютӧй лӧглунсӧ веськӧдӧ рабочӧй класслы паныд террористической актъяс вылӧ да пролетариатлысь революционнӧй учение—марксизм—бырӧдӧм вылӧ.

Абу сомнение, мый марксизм победитас став мирын да мездас человечествоӧс капитализмысь да сійӧ звериной диктатураысь—фашизмысь.

Германияса пролетариат, международнӧй революционнӧй движение отсӧгӧн, чышкас му вылысь фашистской „коймӧд империя". „Коймӧд империя" сідз жӧ бесславнӧя помалас ассьыс существуйтӧм, кыдзи и сы водзвывса кык империя.

Ф. И. Нотович.

Отв. редакторӧс вежысь И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната №17, редакция газеты „Коми комсомолец". Телефон: 5—01.

Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на 1 мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 1274. Типография Наркомместпрома Коми АССР.